

Spirálba vele!

Van Szegednek egy förtelmesen nagyszerű asszonya, Somogyi Károlyné (képünkön). Ezeréves barátságunk jussán mondom, ha megmaradt volna legalább nálunk a boszorkányégetés, már nem lenne. Akárhol történt nagyon valami, neki ott kellett lennie, és nyomkodnia kellett fényképező masinájának a gombját. Égett a 168-as olajkút Algyón? Verték volna el tőle az őrtállók két kézzel, végül a parancsnok kísérte oda a poklok tüéhez. Jött az árvíz? Neki ott is ott kellett lennie a parton, reggeltől estig. És amikor égett a szentesi tévétorony? Mintha a 216 méteres pózna tetején golyafészek lett volna, benne három munkás-

sal. Ott is ott kellett teremnie, de egyetlen képet se hozott magával. Akkor éppen írnia kellett.

Fülhallásra szokták mondani a búzamerő vékára gondolva: van botfűlű, meg vájt fülű. Akinek szikrányi huzalma van a bétűhöz, egyetlen mondatból is kiérzi, van benne írói spiritusz, vagy nincsen. Könnyű volt észrevenniem évtizedekkel ezelőtt, Magdiban legalább akkora van ehhez is, mint a fényképezéshez. A napokban, közelgő születésnapjára is gondolva, estét rendeztek tiszteletére a Bartók Béla Művelődési Központban, ott is elmondtam a történetet, és a Somogyi-könyvtárban is, kiállítás megnyitóján.

Sok éve már, hogy hergelem: vegyen elő egy spirálírkát, és írja le, ami a Sajtóháza való első belépésétől mostanáig ebben a házban ráragadt. Vagy akármít. A hozzá való receptet is elmondtam. Kezdd el nagy A-val, és azonnal tegyél félre egy pontot, hogy el ne feleljds a végére kitenni. Ami közte lesz, magától jön. Az örök-iszákos ember nem tud annyi mentséget kitalálni a mindig ivásra, amennyit ő kitalál a meg nem írásra. Jaj, van nekem elég dolgom a lányaimmal, a fiammal, a vejeimmel, a menyemmel, az unokáimmal, és ott a kert, most ásnom kell, most meg permetezem, nem érek én rá arra. Pedig címet is adtam neki, látatlanban még: „Holtsezon a krematóriumban”.

Mi köze van ennek a sajtóházi mesékhez? Első látásra az égdta világon semmi. Amikor elkészült Szegeden a halotthamvasztó, Tanács Pista kísérőjeként ő is betekintett oda is. Más ember ezt szereti hagyni legutoljára, ők nem tudták kivárni. Ott mondja egyik a másikának: mi lesz itt, ha egyszer elfogynak a halottak? Morbid felelet jött rá: akkor holtsezon lesz. A könyv címe arra való, hogy belesimpszkodjon leendő olvasója lelkébe, mint a kódistetű a ruhába. Ez biztosan belemegy, és el se ereszt. Ha már készen lesz vele, titkosíthatja akár kilencven évre is, írhatja álnéven is, csak azt a bizonyos nagy A-t kellene már leírnia. És a pontot félre tenni.

A Bartókban minden történetkéje után refrénként közbeharogtam: Spirálba vele! Mintha rianna már a jég! Másnap kapott a szerkesztőnkől egy spirálfüzetet, rajta a cím, és az, hogy első kötet. Gyönyörű családja adott egy másikat. A Máltai Szeretetszolgálatot kell már csak biztatnom, ha érkezésre lesz rá, rendezne gyűjtést egy hozzá való golyóstollra.

Aki hallja, adja át! A nagy A-t meg a pontot vissza nem térítendő hitelként, születésnap ajándékként én adom hozzá. Isten éltesse sokáig!

H. D.

Toronykőy Attila rendezésében mutatják be a Vántus-operát Szegeden

Megújul az Aranykoporsó

Fotó: Schmidt Andrea

Jelenet az operából

Vántus István születésének 70. évfordulóján döntötte el a Szegedi Nemzeti Színház vezérkara, hogy új rendezésben ismét műsorra tűzik a zeneszerző főművét, a Móra Ferenc regényéből komponált Aranykoporsót. A bemutatót ma este 7 órától tartják a nagyszínházban.

Az Aranykoporsót az 1975. április 11-i ősbemutató után évekig műsoron tartotta a szegedi társulat. Az 1992-ben elhunyt szegedi zeneszerző, Vántus István operáját legutóbb negyedszázaddal ezelőtt, 1981-ben játszották, így ideje volt leporolni. – Vántus különleges zenéjében folyamatos hőmpolygést, hullámzást érzem, ami nem véletlen, hiszen az Aranykoporsó a Földközi-tenger partvidékén játszódik. Az ősbemutatót a tíz képet széttagolva játszották, nálunk viszont a tenger hullámzása köti össze a képeket. Nem modernizáltuk a történetet, megmaradtunk az eredeti korban, persze a díszletünkön nyilván látszik, hogy ma készültek – mondja a produkció rendezője, Toronykőy Attila, aki szerint a keresztényüldözések kora éppúgy érdekes rétege az operának, mint a szerelmi szál. Nem törekedtek a darab aktualizálására, hiszen Móra szép története,

A TÖRTÉNET

A 3. évszázad végén a kereszténység terjedése veszélyezteti Diocletianus császár hatalmát, aki a törvények erejével akarja megszüldíteni uralmát. Fia számára őrzi a trónt, akiről azt jóslják az istenek, hogy a birodalom felvirágoztatója lesz, de ehhez feltételt szabtak: húszesztendő koráig kiléte titok legyen. Quintipor ezért atyja szolgájaként él az udvarban, ahol megismerkedik Galerius caesar lányával, Titanillával. A fiatalok bontakozó szerelme és a keresztényüldözés a cselekmény két fő szála. A szerelem és a császár fiának keresztényi vértanúhalálával ér véget, Quintipor mártírúma szimbolikus értelmű: véget vet a császár hatalmi ábrándjainak. A két világszemlélet összecsapásában Móra a kereszténység mellett tesz hitet, de érzékelteti: az elbukó antik kultúra szépségei nehezé teszik a régi világtól való elszakadást.

mint minden remekmű, örök érvényű.

A rengeteg szereplő és a szövevényes történet miatt előnyben lesznek azok a nézők, akik olvasták a regényt, noha az énekesek kifejezetten törekednek arra, hogy érthető legyen a szövegmondásuk. Vántus István apró változtatásokkal Móra Ferenc eredeti mondatait használta fel, amikor összeállította a librettót, és a darab dramaturgiai koncepcióját is maga találta ki.

– Dér Krisztina és Kóbor Tamás alakítja a két főszereplőt, Titanillát és Quintiport. Végre sikerült egy olyan ideális párt találnunk, akiknek elhiszük, hogy szerelmeseik, mert hitelesen ját-

szanak, és igazából csókolóznak a színpadon – hangsúlyozza Toronykőy Attila, aki a népes szereplőgárdából a Diocletianus császárt és feleségét alakító Gábor Gézát és Szonda Évát, a Maximianus társascsászárt életre keltő, Honvéd Együttesből érkezett Konkoly Balázst, valamint a Tágcs főpapot játszó Cseh Antalt emelte még ki.

– Vántus István zenéje jól szolgálja a mondanivalót, a modern eszközök a kifejezést erősítik. A helyenként bonyolultnak tűnő dallamok és ritmusok olyanok, mintha az ember egy drámaian előadott mondatot zeneileg értelmezne – véli a produkció karmestere, Kardos Gábor, aki úgy

ajánlja az operát: megbotránkozástól mentes, szép színházi élményt ígérő előadást sikerült létrehozni.

– Két ellentétes világot jelenítünk meg a színpadon: a szobroként mindig jelenlévő római istenekét és a földi halandókat. A táncokkal Móra regényének eszenciáját igyekeztem megmutatni. Öröm volt dolgozni a színházi táncokkal, mert megértették, hogy a rendhagyó mozgásformákkal az ő tehetségüket akartam kibontakoztatni – állítja a koreográfus, Kocsis László, alias Szűnyog, aki szerint a táncosok egyenértékű közreműködővé váltak az opera többi szereplőjével.

HOLLÓSI ZSOLT

A LEGSZEDEDIBB OPERA

– A Vántus István Társaság nagy örömmel üdvözlö, hogy a színház újra bemutatja az Aranykoporsót – mondja Kiss Ernő népművelő, a társaság titkára. – Az elmúlt évtizedben többször is kezdeményeztük a darab műsorra tüzését. Elfogultan úgy vélem: ez a legszegedibb opera, hiszen Móra Ferenc Szegeden írta a regényt, Vántus István itt komponált zenedrámat belőle. A katakomba-kép az egyik legszebb istentisztelet a magyar operairadalomban.

A SZIN-nyertes szegedi zenekar énekesnője a gátakon is helytáll

Berlinben turnézik a Jeffo's Dream

Megjelent a SZIN-nyertes szegedi Jeffo's Dream első lemeze, slágerük gyakran forog a rádiókban. A mostani felállás erős, a hazai nyári fesztiválok mellett hamarosan Berlinben turnéznak. Az együttes az internetes kiadványok látja a zeneterjesztés jövőjét, a letöltések miatt ugyanis a cédéknak bealkonyult.

Két éve megnyerte a Szegedi Ifjúsági Napok tehetségkutatóját a 2002-ben alakult szegedi Jeffo's Dream zenekar, amelynek nemrégiben jelent meg első lemeze. A maguk által „trip-popként” definiált zenét játszó együttes az elmúlt két évben olyan nagyhírű csapatok előzenekaraként lépett színpadra, mint a Másfél, az Anima Sound System, a Transglobal Underground vagy a The Cure.

Közel félórás stúdiófelvételük – ami mindössze négy nap alatt elkészült – profi munka, terjedelme azonban kislemeznek hosszú, nagylemeznek viszont rövid. Az egyik alapítótag, az elektronikus alapokért felelős Dézsi Sándor „Sada” szerint egyelőre nem is gondolkoznak hosszabb produkció kiadásán – noha repertoárjukból bőven kitelne –, ugyanis házában is egyre inkább érezhető a trend: a zenehallgatók már nem vásárolnak CD-t, hanem kalózkodva letöltik az internetről. Ezt megelőzve hamarosan szerződnek egy ausztrál internetes zeneforgalmazó céggel, így jóval szélesebb körben válik majd hozzáférhetővé meditatív, elektronikus-gitáros ze-

A 2002-ben alakult Jeffo's Dream trip-popot játszik

Fotó: DM/DV

néljük. A „határtalan” világháló másik előnye, hogy a legális letöltésekből a zenekarnak is származik bevétele. Sada megjegyezte: nemrég ő maga tett föl egy ingyenes internetes tárhelyre három számot a friss lemezeiről, ami kategóriájában gyorsan a top 10-be verekedte magát – a zenekar iránti nemzetközi érdeklődés tehát már most is látható. Egy amerikai dokumentumfilm pedig zenei betétként szeretné használni egyik számukat új filmjében.

Angyal Dorka, aki az ének mellett a szövegeket is jegyzi, hozzátette: a stúdió-CD valójában a promóció miatt fontos, hiszen így a koncertszervezők jóval könnyebben meggyőzhetőek, és a rádióknak is van mit játszani tőlük. Ez utóbbival nincs is problémájuk: a szegedi földi sugárzású és internetes rádiók rendszeresen adják számaikat, a hallgatók pedig kérik. Az ipari alpinistaként és barlangászként is tevékenykedő, a szegedi egyetemen végzős bioló-

gus Dorka elmondta: noha nyakukon a nyári szezon, az elmúlt napokban sajnos nem ért rá próbálni, mivel a gáton töltötte a homokzsákokat. A tizenkét órás műszakban ugyan kicsit elfáradt, a jó társaság viszont kárpótolta a nem tipikusan női munkáért.

A magánéletben egy párt alkotó két alapító tag szerint a zenekar mostani felállása nagyon erős, jól működik, és hamarosan visszajön eredeti vokalistájuk, a jelenleg Angliában gyerekcsószként „turnézó” Salamon Eszter is – így remek formában állhatnak neki a hazai nyári fesztiválszezonnak. A zenészek elárulták: nem csak itthon lépnek föl, június elején egy berlini miniturnén is bemutatkoznak majd a külföldi közönségnek.

T. R.

TURBÓSÍTOTT ZENÉSZEK

A Jeffo's Dream tagjai: Angyal Dorka – ének, Dézsi Sándor – elektronika, Biró János – basszusgitár, Kiss Zalán – dob, Bicsánszky Panna – vokál, fuvoła, Vári Gábor – gitár. A zenészek más szegedi produkciókban is részt vesznek: Gábor, a Dystopia gitárosa a kishírhízi Mechanikus narancsban is zenél, Dorka a Nyuszi és a Muffies nevű formációban és a Briós jazz-kamarakórusban énekel, a Nyuszi-ban részt vesz Sada is, Jani és Zalán pedig a Meztelen Ebéd tagja is egyben. A zenekar produkciója legközelebb május 1-jén az újszegedi Ligetben, majd 19-én, Szeged napján a Móra parkban látható-hallható.

Sonkodi Rita tárlata

MUNKATÁRSUNKTÓL

A Démász Rt. székházának aulájában (Szeged, Klauzál tér 9.) Vörös Gabriella megyei múzeum-igazgató nyitja meg ma 18 órakor Sonkodi Rita kiállítását. A tanárképző főiskolán, majd a Magyar Képzőművészeti Egyetemen diplomázott szegedi festőművész negyven új alkotását mutatja be.

– Az elmúlt két évben én sem változtam, így alapvetően a képeim sem. Ezúttal a korábbiaknál valamivel nagyobb méretű festményekkel jelentkezem. Szinte maguktól festődnek a képeim, mintha én csak közvetítő lennék, sokszor magam is meglepődöm a végeredményen – mondja az alkotó, aki a JGYTFK tanítóképző intézetében vizuális nevelést tanít, és fontosnak tartja, hogy a képzőművészet klasszikus értékeit hallgatóival is megismertesse.

Sonkodi Rita korábban bibliai témájú munkáival aratott szép sikereket. 2001-ben az ajnácskői templomban felavatott nagy szárnyasoltárképe, 2002 nyarán pedig a brassói Szent Kereszt-templom főhajójában felállított tizenegy stációképe vívta ki a szakma és a közönség elismerését. A május 26-ig látható mostani tárlatán különös, rejtélyes nőalakjai időtlen szépséget és harmóniát sugároznak.